

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 25/2019 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen EU:n rakennerahastovarojen kansallisesta jaosta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kokoomuksen kansanedustajien Anna-Kaisa Ikonen, Ilkka Kanerva, Sanni Grahn-Laasonen, Janne Sankelo, Matias Marttinen ja Sinuhe Wallinheimo näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KKV 25/2019 vp:

Miten hallitus aikoo toteuttaa tasapuolisen ja oikeudenmukaisen EU:n rakennerahastovarojen kansallisen jaon ja näin turvata aluekehittämisen resursoinnin koko maassa?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Parhaillaan on käynnissä Suomen EU-jäsenyyssajan neljäs ohjelmakausi. Rakennerahastot, eli Euroopan aluekehitysrahasto ja Euroopan sosiaalirahasto, ovat olleet merkittävä alue-kehittämisen työkalu, joiden myötävaikutuksella maan eri alueiden kehittyneisyseroja on pystytty tasoittamaan Euroopan Unionin koheesioperiaatteiden mukaisesti. Ohjelmaperustainen tavoitteisiin ja saavutettujen tulosten mittaamiseen perustuva hanketyö on tuonut alue- ja valtakunnantason kehittämiseen pitkäjänteisyyttä ja ennustettavuutta.

Käynnissä olevalla ohjelmakaudella 2014-2020 Manner-Suomen rakennerahasto-ohjelman rahoitusvolyymi on kansallinen vastinrahoitus mukaan lukien lähes 2,6 miljardia euroa. Tästä noin kaksi kolmannesta kohdistuu Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntiin. Rahoituksen jakautuminen Etelä- ja Länsi-Suomen sekä Itä- ja Pohjois-Suomen suuralueiden välillä sekä myös maakunnittain kunkin suuralueen sisällä on perustunut maakuntien ohjelmakauden alussa yhdessä sopimiin periaatteisiin. Työ- ja elinkeinoministeriö rakennerahasto-ohjelman hallintoviranomaisena on noudattanut näitä maakuntien omia linjauksia jakaessaan ohjelmarahoituksen vuosittaiset myöntövaltuudet alueiden viranomaisten käyttöön.

Euroopan komissio antoi tulevaa ohjelmakautta 2021-2027 koskevat asetusesityksensä toukokuussa 2018. Niitä on kuluneen vuoden aikana käsitelty Euroopan neuvostossa ja Euroopan parlamentissa siten, että näiden tahojen näkemyksiä päästään yhteen sovittamaan kolmikantaneu-

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 25/2019 vp

votteluissa Suomen puheenjohtajuuskauden aikana. Toivottavaa olisi, että erityisesti rahoitukseen, ohjelmatyön käynnistämiseen ja keskeisiin sisältöihin liittyvistä kysymyksistä saavutettaisiin yhteisymmärrys mahdollisimman pikaisesti, jotta uusi ohjelmakausi saataisiin käyntiin ilman viivästyksiä.

Komission ehdotus koheesiorahoituksen jakaumaksi jäsenvaltioiden välillä oli Suomen kannalta myönteinen – olisimme saamassa kuluvaan ohjelmakauteen verrattuna n. 100 miljoonaa euroa lisää EU-rahoitusta. Komission EU-tason laskentamalli perustuu suuralueiden (NUTS2) vertailuun useiden eri kriteerien osalta, kuten alueen BKT, väestön, työllisten ja työttömien määrät, koulutustaso, koulupudokkaiden määrät, hiilidioksidipäästöt, muuttoliike sekä Suomelle tärkeä harvaan asuttujen alueiden väestön määrä.

Rakennerahastovarojen kohdistumisesta Suomen sisällä päätetään kansallisesti. Kokonaisratkaisu muodostuu useista eri tekijöistä, kuten kansallisen vastinrahoituksen määrästä, valtakunnallisen toiminnan osuudesta kummassakin rahastossa ja asetuksessa edellytetyn kestäväen kaupunkikehittämisen (vähintään 6 % EAKR:stä) toteutustavasta. Kuten kysyjät toteavat, tällä hetkellä on jo tiedossa Helsinki-Uusimaan oma rahoituskehitys kehittyneenä alueena sekä Itä- ja Pohjois-Suomeen kohdistuva harvan asutuksen lisärahoitus 30 euroa/asukas/vuosi.

Viimeaikainen kehitys ja myös ennusteet tulevasta kertovat Etelä- ja Länsi-Suomen sekä Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien välisten erojen kaventumisesta, vaikka alueellisia eroja edelleen on ja väestönkasvun kohdistumisesta yhä harvemmille kaupunkialueille. Monet ongelmat ja haasteet ovat yhteisiä valtaosalle Suomen maakuntia riippumatta siitä, kummalla puolella ns. ELSA-IP –rajaa ne sijaitsevat.

Tulevaa ohjelmakautta koskevaa valmistelua tehdään työ- ja elinkeinoministeriön johdolla ministeriöiden, alueiden ja järjestöjen välisessä yhteistyössä kuukausittain kokoontuvassa Koheesio 2021+ -työryhmässä. Rahoituksen kansallista jakaumaa tarkastellaan osana valmistelua. Syksyllä aloitetaan neuvottelut komission kanssa siitä, mihin kehittämiskohteisiin Suomi rakennerahastovaransa tulevalla ohjelmakaudella kohdistaa. Komission helmikuussa julkaiseman maaraportin mukaan Euroopan aluekehitysrahaston panokset tulisi keskittää Älykkään Euroopan tavoitteeseen, lähinnä yritystoiminnan tukemiseen sekä T&K-toimintaan. Suomi puolestaan on tuonut esiin toiveen, että myös vähähiilisyys ja saavutettavuuteen liittyvät investoinnit voisivat olla mahdollisia. Euroopan sosiaalirahaston osalta komission ja Suomen tavoitteet ovat yhteneväisempiä kohdistuen työllisyyden, osaamisen ja osallisuuden edistämiseen.

Komission kanssa käytävät sisältöneuvottelut ja niiden myötä alueiden käyttöön tulevan työkaluvalikoiman laajuus vaikuttavat myös osaltaan siihen, miten rahoitus on mielekästä Suomessa kohdistaa. Alue- ja rakennepolitiikka on tasapainoilua koheesiotavoitteiden ja kehittämispotentiaalinvälillä. Hallitusohjelman tavoitteena on huolehtia elinvoimaisuuden osatekijöistä alueellisesti tasapainoisesti. Kaikkien yhteisenä tavoitteena tulee olla yritys- ja T&K-toiminnan sekä työllisyyden, osaamisen ja osallisuuden kehittäminen kaikkialla Suomessa siten, että parhaat hankeideat

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 25/2019 vp

saivat rahoituksen sijainnista riippumatta. Työ- ja elinkeinoministeriö laatii em. näkökohdat tasapuolisesti huomioivan ehdotuksen rahoituksen kansallisesta kohdentamisesta valtioneuvoston päätettäväksi.

Helsingissä 18.7.2019

Elinkeinoministeri Katri Kulmuni